

Positionpaper Rondetafelgesprek Geurproblematiek

Datum: 2 november 2022
Auteur: Linda Verriet (Voorzitter)

Inleiding

Geurhinder is voor de varkenshouderij een belangrijk onderwerp en staat hoog op de agenda. Het staat zelfs in onze vijf ambities voor een vitale varkenshouderij. Varkenshouders willen van toegevoegde waarde zijn voor de omgeving, en geen overlast veroorzaken. Daarom zet de sector voortdurend stappen om geuremissies, evenals andere emissies, te minimaliseren.

Huidige regelgeving

De regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) is gebaseerd op basis van gemiddelden en modellering; de gemiddelde emissie per dier, de gemiddelde uitstoot in de levenscyclus, de gemiddelde prestatie van een huisvestingssysteem en de gemiddelde belasting (afhankelijke uittrede snelheid van uitgaande lucht, hoogte en windrichting) op een geurgevoelig object. We weten dat de verschillen tussen bedrijven groot zijn. De berekende emissie en geurbelasting (met 'veel' spelingsruimte via V-stacks) zeggen daarom niet zo veel over de werkelijke uitstoot en belasting. Ook de geurbeleving van omwonenden loopt uiteen. De beleving van geur is persoonsgebonden.

Gemeenten hebben de ruimte om hun eigen geurbeleid vast te stellen. Soms is voor een gemeente één overlast gevende casus al aanleiding om de normen zwaar aan te scherpen. Varkenshouders die geen overlast veroorzaken hebben daar vervolgens last van en kunnen het bedrijf niet verder ontwikkelen. Het is in ieders belang om eventuele overlast van bedrijven te minimaliseren. Het huidige geurbeleid is op termijn niet houdbaar. De verschillen tussen berekening en werkelijkheid zijn te groot. Dit leidt tot problemen en onzekerheid in de praktijk, voor zowel ondernemers als omwonenden. Dit geldt overigens niet alleen voor de veehouderij, maar ook voor de industrie. Denk daarbij aan de recente aflevering van Zembla, Stank en Strijd deel 3, over afvalverwerking.

Geur in perspectief

Geur uit stallen kan gedefinieerd worden als een grote verzameling gasvormige stoffen, die vrijkomen uit mest en diermetabolisme. De geuruitstoot wordt berekend via geurconcentratie x ventilatie. De geursamenstelling is wisselend en er is maar weinig over bekend. Geurstoffen komen vaak voor in zeer lage concentraties en zijn daarom lastig waarneembaar en meetbaar. Er zijn twee benaderingen voor het meten van geurconcentraties:

- Olfactometrische methoden (NEN-EN 13725)
- Chemisch-analytische methoden (bv. GC-MS, PTR-MS)

Op dit moment wordt geur via de olfactometrische methode gemeten. WUR heeft in 2018 aangegeven dat de reproduceerbaarheid van olfactometrische metingen tussen laboratoria onvoldoende is. Dit blijkt uit een analyse, waarbij ze geurmetingen hebben laten uitvoeren door een Duits en Nederlands laboratorium. Olfactometrie lijkt wegens de gebrekkige reproduceerbaarheid niet geschikt als methodiek voor het vaststellen van geuremissies en te verwachten geurhinder. Aanbevolen wordt, door WUR, om een chemisch-analytische methode te ontwikkelen en praktijkrijp te maken om de geuremissie te kwantificeren, dat geeft namelijk wel informatie over geurcomponenten (Melse, et.al., 2018).

Uit het meest recente onderzoek van WUR naar de werking van combiwassers (2021) blijkt dat voor het verbeteren van geurrendementen, de focus verlegd moet worden van, alleen de luchtwasser naar een aanpak die de gehele stal, dat wil zeggen van rantsoensamenstelling en stalmanagement (bv. in de vorm van verbeterde vloerhygiëne en klimaat) tot aan de werking van de luchtwasser. Het wil namelijk niet zeggen dat een luchtwasser niet goed functioneert als er geuremissie is. Er zijn nieuwe methoden nodig om geur goed te kwantificeren. Er is perspectief voor de chemisch-analytische methoden, welke al in Denemarken wordt gebruikt. De chemisch-analytische aanpak meet dominante geurcomponenten, zodat er meer grip komt op de oorsprong van de geurbron. En daarmee ook meer grip op de oorzaak van de geuroverlast. In het verleden was te kostbaar en te ingewikkeld om daar mee te werken. Door nieuwe technologische ontwikkeling komt deze techniek dichterbij, maar is nog niet praktijkrijp.

Geur meetbaar maken

Geur bestaat uit een veelheid aan componenten. Door de diversiteit moeilijk meetbaar en de beleving bij de verschillende componenten is voor ieder persoon anders. We moeten toe naar een systematiek die gebaseerd is op het daadwerkelijk meten van geur. Een systematiek die de prestaties van de veehouder beloont en meer recht doet aan de beleving en erkenning van geurhinder van omwonenden. Het meten van geur vergroot het inzicht en geeft handelingsperspectief aan veehouders om maatregelen te nemen. Dat kan met een aanpak aan de bron, voer- en managementmaatregelen of in een aantal situaties een beter functionerende luchtwasser. Ook vergroten "realtime" metingen het vertrouwen van de omwonenden in de boer en de vergunningensystematiek. Deze denkrichting sluit aan bij de aanbevelingen van de Commissie Biesheuvel die in opdracht van het Ministerie van I&W onderzoek deed naar het toekomstige geurbeleid. Het meten van geur is echter complex, het duurt nog even voordat we dit beleid generiek in kunnen voeren.

Innovatieve oplossingen

De varkenshouderij werkt aan verdere verduurzaming door middel van innovaties op gebied van integraal duurzame en emissiearme stal- en houderijsystemen. Systemen waarbij schadelijke emissies uit stallen (ammoniak, methaan, geur en fijnstof) brongericht en preventief worden voorkomen. Er zijn al tal van voorbeelden van bedrijven en innovaties die effectief emissies aanpakken, bijvoorbeeld bedrijven met dagontmesting, een gekoelde mestpan of de ZERO-stal. Deze worden doorontwikkeld naar praktijkrijpe en houdbare systemen. Ook managementmaatregelen horen hier bij. Ondanks dat geur persoonsgebonden en lastig te meten is, zijn wij er van overtuigd dat we de komende jaren verdere stappen zetten om geuroverlast tot een minimum te beperken. Het is belangrijk dat dit proces ondersteunt wordt door het beschikbaar stellen van ontwikkelsubsidies en experimenteerruimte. Alsook het wegnemen van barrières die optreden bij het erkennen van nieuwe technieken en stalsystemen die gericht zijn op emissiereductie aan de bron.

Van middel naar doelvoorschriften

POV pleit, op meerdere dossiers, om van middel- naar doelvoorschriften te komen. Onze beleid loopt vast op handhaving op middelen en het past ook niet bij de dagelijkse praktijk. Elk bedrijf en elke situatie is anders. Geef een ondernemer heldere doelen en laat hem zelf bepalen hoe deze doelen behaald worden. Dit wordt dan een samenspel tussen stal, huisvesting en management, passend bij de ondernemer en zijn omgeving.